

Державний архів Сумської області
Охтирська жіноча гімназія
м. Охтирка Охтирського повіту Харківської губернії

ФОНД 771

Інвентарний опис № 1

1889-1924 pp.

ПЕРЕДМОВА

до опису № 1 фонду 771 Охтирська жіноча гімназія
м. Охтирка Охтирського повіту Харківської губернії

Жіноче Комісарово-Костромське училище відкрите у 1867 р. як відділення попередніх класів у будинку земства, навчали представників не тільки вищих, а й нижчих класів. Його «попечительницею» була вдова учителя Н. Бублика - Ю.Н. Бублик. Жіноче училище було відкрите як відділення попередніх класів у будинку земства, носило ім'я Комісарова-Костромського на честь Осипа Івановича Комісарова, який 4 квітня 1866 р. урятував життя імператора Олександра II. Управа виділяла на рік 410 карбованців. У 1884 році згідно з заповітом Ю.Н. Бублик училище переїхало у двоповерховий будинок з садибою в центрі міста.

У 1870 р. було затверджено «Положення про жіночі гімназії і прогімназії Міністерства народної освіти», за яким жіночі училища I-го розряду перейменовувалися в жіночі гімназії з терміном навчання сім років, а II-го розряду – у жіночі прогімназії з терміном навчання три роки.

Охтирська жіноча гімназія (спочатку як неповний середній навчальний заклад - прогімназія), побудована за власний кошт земства, була відкрита 26 серпня 1875 року. Спочатку заняття велися в земському будинку. У прогімназії був один підготовчий клас і 4 основних.

У 1902 році для 5-х і 6-х класів гімназії земською управою було виділено додаткове орендоване приміщення. У гімназії працювали 10 вчительок і класних дам. Жіноча гімназія була переважно консервативною установою, яка виховувала дівчат в духовно-релігійному дусі через навчальні предмети. Гімназисткам викладали алгебру, геометрію, тригонометрію, фізику, географію, історію, космографію, чистописання, природничу історію, російську, німецьку, латинську і французьку мови. Проводилися уроки малювання, співів, гігієни та гімнастики. Крім цього вивчали педагогіку і методику викладання арифметики та російської мови. Обов'язковий предмет – Закон Божий викладав священик. Всі дівчата носили форму встановленого зразка. Навіть зачіски у всіх були однакові – волосся гладко зачісували лише назад і заплітали в одну косу.

Випускниці жіночої гімназії складали екзамени. Ті, хто мали намір навчатися далі на вищих жіночих курсах, здавали додаткові іспити. Педагогічна рада жіночої гімназії присвоювала випускникам нагороди I, II і III ступенів.

У жіночій гімназії в 1910-1911 н.р. навчалось 406 учениць, серед яких 357 гімназисток були охтирськими, решта - із сусідніх повітів. Із загальної кількості учениць потомствених дворян було 24 чол., особистих (личних) дворян - 92, духовного звання - 28, почесних громадян і купців - 32, міщан - 114, селян - 112, іноземців - 4 чол.

3 серпня 1924 року в приміщенні гімназії розмістилася середня школа №1.

* * *

Ще на початку 19 ст. в Охтирці діяла приватна школа пані Рейхардт. Тут вивчали історію, географію, алгебру, геометрію, латинську і російську мови. Заборонена українська мова вивчалася також. У 1848 році у цій приватній школі

відкрили педагогічний клас - тут вихованкам давали професійну освіту, готували кваліфікованих домашніх учителів. (Справи 9, 10, 12, 13, 16, 18, 19 – Відомості про успіхи та поведінку приватної гімназії А.В. Рейхардт).

У 1907 році для жіночої школи неподалік від колишнього будинку Ю.Н. Бублик було збудоване одноповерхове приміщення. У 20-ті роки ХХ століття школа носила ім'я радянського політичного і державного діяча Г.Ф. Гринька. Зараз загальноосвітня школа № 4 імені Остапа Вишні (спр. № 3 – Запис до школи імені Г.Ф. Гринька учнів на 1923/24 навчальний рік, спр. 8 – Заява на ім'я завідуючого школи ім. Г.Ф. Гринька, спр. 10 - Свідectво про закінчення радянської семирічної школи імені Г.Ф. Гринька).

* * *

У 2021 році проведено науково-технічну обробку документів постійного терміну зберігання фонду, вдосконалення та переробку опису.

В опису відредаговані заголовки справ, уточнені крайні роки документів, кількість аркушів у справах, опис передруковано, складено передмову, історичну довідку, акт перероблення опису архівного фонду.

На впорядковані документи складено опис № 1 справ постійного зберігання, в який включено 20 справ з № 1 по № 20 за 1889-1924 рр. Старий інвентарний опис взятий на облік та включений в опис під № 20.

Провідний архівіст відділу зберігання,
обліку та довідкового апарату

Ольга АНДРЮЩЕНКО

Охтирська жіноча гімназія
м. Охтирка
Охтирського повіту
Харківської губернії

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор Державного архіву
Сумської області

_____Юрій Олійник
_____2021

Фонд 771

Опис № 1
справ постійного зберігання
за 1889-1924 рр.

№№ з/п	Індекс справи	Заголовок справи	Крайні дати документів справи	Крайні дати документів справи	Кількість аркушів у справі	Примітки
1	2	3	4	5	6	7
1.		Циркуляри піклувальника Харківського учбового округу	30 січня 1889 р.	29 грудня 1889 р.	42	
2.		Секретні циркуляри піклувальника Харківського учбового округу про вчителів, звільнених із учбових закладів з різних причин	25 січня 1890 р.	04 грудня 1890 р.	16	
3.		Приймальні відомості з 1900 р. по 1906 р. навчальні роки. Запис учнів на 1923/24 навчальний рік до школи імені Г.Ф. Гринька	1900	1906	133	
4.		Про призначення учениці Охтирської гімназії Анни Бурдунь стипендії, заснованої Харківським губернським земством в Охтирському повіті в ознаменування сторічного ювілею Вітчизняної війни	02 листопада 1915 р.	06 червня 1918 р.	6	

1	2	3	4	5	6	7
5.		Формулярний список про службу законовчителя Охтирської жіночої гімназії протоієрея Гаврили Івановича Білоусова	27 жовтня 1906 р.	15 жовтня 1912 р.	7	
6.		Формулярний список (частина) про службу вчителя математики Залєсова	[1897 р.]	01 січня 1895 р.	4	
7.		Прошення про зарахування до гімназії. Посвідчення про народження. Свідоцтво про успішність (з фотографією). Свідоцтво про вакцинацію. Виписи з метричної книги Успенської церкви м. Брянськ за 1909 р., Охтирської Георгіївської церкви за 1906 р.	12 липня 1909 р.	08 серпня 1919 р.	11	Фотографія
8.		Заява на ім'я завідуючого школи ім. Г.Ф. Гринька про видачу свідоцтва про закінчення. Прошення до педагогічної ради Охтирської жіночої гімназії про зарахування та зобов'язання батьків. Свідоцтва про успішність. Свідоцтва про вакцинацію	16 липня 1909 р.	17 вересня 1924 р.	16	
9.		Прошення про зарахування до гімназії та зобов'язання батьків. Свідоцтва про вакцинацію. Посвідчення про навчання. Виписи з метричних книг Охтирського Покровського собору за 1901 р., 1904 р. Відомості про успіхи та поведінку приватної гімназії А.В. Рейхардт. Свідоцтво про народження	25 квітня 1913 р.	22 серпня 1919 р.	35	

1	2	3	4	5	6	7
10.		Прошення про зарахування до гімназії та зобов'язання батьків. Свідоцтва про вакцинацію. Свідоцтво про закінчення радянської семирічної школи імені Г.Ф. Гринька. Виписи з метричних книг Миколаївської церкви за 1905 р., Різдво-Богородицької церкви с. Каплунівка Богодухівського повіту за 1904 р. та метричне свідоцтво за 1900 р. Свідоцтва про успішність (з фотографіями). Відомість про успіхи та поведінку приватної гімназії А.В. Рейхардт	01 серпня 1913 р.	1919 р.	29	Фотографії
11.		Прошення про зарахування до гімназії та зобов'язання батьків. Виписи з метричних книг Охтирського Покровського собору за 1908 р., Миколаївської церкви за 1905 р., Спасо-Преображенської церкви за 1908 р. Свідоцтва про вакцинацію. Метричне свідоцтво. Свідоцтва про успішність (з фотографіями). Атестат	26 квітня 1912 р.	21 серпня 1919 р.	110	Фотографії

1	2	3	4	5	6	7
12.		Прошення про зарахування до гімназії та зобов'язання батьків. Свідоцтва про вакцинацію. Відомості про успіхи та поведінку приватної гімназії А.В. Рейхардт. Випис з метричної книги Пророко-Іллінської церкви с. Угроїди за 1910 р. Метрична довідка	25 травня 1909 р.	06 січня 1917 р.	54	
13.		Прошеніє про зарахування до гімназії. Відомості про успіхи та поведінку приватної гімназії А.В. Рейхардт. Фотографія	1916 р.	21 серпня 1919 р.	2	Фотографія
14.		Метричне свідоцтво. Прошення про зарахування до гімназії та зобов'язання батьків. Свідоцтва про вакцинацію. Атестат	25 квітня 1913 р.	02 вересня 1919 р.	18	
15.		Прошення про зарахування до гімназії та зобов'язання батьків. Свідоцтва про вакцинацію. Метричне свідоцтво. Виписи з метричних книг Ярославської міської Іллінської церкви за 1906 р., Різдво-Богородицької церкви при ст. Челябінськ Оренбурзької єпархії за 1908 р., Миколаївської церкви слоб. Хухра. Свідоцтво про успішність (з фотографією)	21 червня 1909 р.	19 серпня 1921 р.	26	Фотографії

1	2	3	4	5	6	7
16.		Виписи з метричних книг Миколаївської церкви за 1910 р., Спасо-Преображенської церкви за 1908 р., Свято-Миколаївської церкви с. Северинівка Литинівського повіту Подольської єпархії за 1905 р., Ново-Миколаївської церкви с. Нова Рябина Богодухівського повіту за 1905 р., Миколаївської церкви за 1907 р. Прошення про зарахування до гімназії та зобов'язання батьків. Свідоцтва про вакцинацію. Відомості про успіхи та поведінку приватної гімназії А.В. Рейхардт. Свідоцтво викладача.	01 грудня 1914 р.	14 жовтня 1919 р.	34	
17.		Прошення про зарахування до гімназії та зобов'язання батьків. Випис з метричної книги Миколаївської церкви за 1905 р.	02 квітня 1915 р.	22 червня 1917 р.	13	
18.		Прошення про зарахування до гімназії та зобов'язання батьків. Відомість про успіхи та поведінку приватної гімназії А.В. Рейхардт. Свідоцтва про вакцинацію. Метричне свідоцтво та випис. Виписи з метричних книг Петро-Павлівської церкви за 1904 р., Пророко-Іллінської церкви м. Суми за 1907 р., 1908 р., Георгіївської церкви за 1907 р.,	03 травня 1913 р.	16 серпня 1918 р.	57	

1	2	3	4	5	6	7
19.		Свідоцтво про успішність (з фотографією). Прошення про зарахування до гімназії. Відомості про успіхи та поведінку приватної гімназії А.В. Рейхардт.	19 серпня 1919 р.	23 серпня 1919 р.	9	Фотографія
20.		Старий недійсний опис			4	

До опису внесено 20 (двадцять) справ з № 1 по № 20, у тому числі:

літерні №№ _____,
пропущені №№ _____

Укладач опису:

Провідний архівіст відділу зберігання,
обліку та довідкового апарату

Ольга АНДРЮЩЕНКО

19.05.2021

Перевідна таблиця шифрів фонду 771

Новий номер справи	Старий номер справи	Новий номер справи	Старий номер справи
1.	3	11.	50
2.	4	12.	51
3.	7	13.	52
4.	12a	14.	53
5.	16	15.	54
6.	18a	16.	55
7.	34	17.	56
8.	39	18.	57
9.	43	19.	59
10.	44	20.	Старий недійсний опис